

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

**Правне последице отварања стечајног
поступка**

(мастер рад)

Ментор

Проф. др Милена Јовановић Zattila

Студент

Марко Филиповић

M026/20 – O

Ниш, 2021. године

Садржај:

1.	Увод	5
2.	Правне последице отварања стечајног поступка	8
2.1.	Преношење функција органа управљања на стечајног управника	11
2.2.	Радни односи	12
2.3.	Стечајна маса.....	13
2.4.	Фирма дужника	13
2.5.	Извршења и обезбеђења	14
2.6.	Новчана и неновчана потраживања	14
2.7.	Камате	15
2.8.	Застарелост потраживања	15
2.9.	Условна потраживања	16
2.10.	Пребијање потраживања	16
2.11.	Двострани правни послови	17
2.11.1.	Општа правила о дејствима отварања стечајног поступка на двостране правне послове.....	18
2.11.2.	Правна дејства отварања стечајног поступка на фиксне уговоре.....	19
2.11.3.	Правне последице отварања стечајног поступка на поједине врсте двостраних правних послова.....	20
2.11.4.	Правне последице отварања стечајног поступка на уговоре о закупу.....	21
2.11.5.	Правне последице отварања стечајног поступка на уговоре о налогу.....	21
2.12.	Понуде.....	22
2.13.	Разлучна и излучна права.....	22
3.	Последице отварања стечајног поступка у процесном праву.....	24
3.1.	Право на пребијање потраживања у стечајном поступку	25

3.2.	Право на избор у случају двостранотеретног уговора	25
3.3.	Финансијски лизинг.....	26
3.4.	Фиксни послови	27
3.5.	Обавезан прекид парничног и управног поступка	27
3.6.	Последице на активне и пасивне парнице.....	27
3.7.	Концентрација суђења пред стечајним судом.....	30
3.8.	Законска забрана извршења и намирења, прекид и обустава извршног поступка.....	30
4.	Уговори о раду након отварања стечаја.....	32
4.1.	Права запослених након отварања стечаја (и раскида уговора о раду).....	32
4.2.	Запослени и њихова права	33
4.3.	Запослени и њихова права у стечајном поступку.....	33
5.	Радни однос у случају стечаја послодавца – два приступа	34
5.1.	Престанак радног односа по сили законика.....	35
5.1.1.	Престанак радног односа престанком послодавца – стечајног дужника.....	35
5.1.2.	Престанак радног односа ex lege отварањем стечајног поступка.....	35
5.1.3.	Престанак радног односа вољом послодавца – стечај као отказни разлог.....	36
5.1.4.	Режим отказа у позитивном стечајном праву Србије	37
5.1.5.	Дилеме у вези са отказом у случају стечаја у нашем праву	37
5.1.6.	Положај задржаних радника.....	40
5.1.7.	Положај новоангажованих радника.....	41
5.1.8.	Накнаде радницима у стечајном поступку.....	42
6.	Закључак.....	43
7.	Попис коришћене литературе	44

САЖЕТАК:	47
APSTRACT: Legal consequences of opening bankruptcy proceedings.....	48
Биографија студента	49

1. Увод

Стечај је поступак у коме се намирују сви повериоци стечајног дужника. Он има смисла и оправдања само онда када дужник има више поверилаца. Из ове карактеристике стечаја произлазе и два кључна стечајна начела: начело колективног намирења поверилаца и начело једнаког третмана поверилаца. Стечајно право се примењује само у односу на стечајне дужнике који се налазе у великим финансијским проблемима.¹

Стечај је често резултат несавесног рада и лошег, неадекватног пословања па је укидање пословне способности и одузимање управљачких функција у циљу заштите интереса поверилаца.

Стечај се често схвата као дефинитиван крај, што је погрешно, јер понекад се само тим путем може доћи до новог власника, свежег капитала, новог производног програма и шансе за опоравак. Са тим у вези треба полако мењати погледе и свест којих људи имају о стечају. Он се у великој мери доживљава као срамота, као искључива кривица менаџмента, а понекад и као кривично дело.

Главни циљ стечаја јесте да се омогући најповољније колективно намирење оних који према њему имају одређена потраживања (односно стечајних поверилаца) и то тако што ће се продати правно лице односно његова имовина, како би се намирити повериоци. Стечајем се постиже како равномерно намирење поверилаца тако и заштита дужника од поверилаца који на сваки начин желе да се намире из дужникове имовине. Стечај се може спровести на два начина: банкротством или реорганизацијом.²

---

¹ Радовић В. (2017): Стечајно право, Универзитет у Београду – Правни факултет Центар за издаваштво и информисање, Београд, стр.30

² Мичић, М., (2004): „Реорганизација или редресман стечајног дужника“, Право и привреда, Београд, стр.80

Проблем сваког стечајног поступка је неизвесност намирења стечајних поверилаца. Чињеница је да постоји могућност да сви повериоци не буду намирени у целости, односно да уопште не буду намирени. То зависи од величине имовине дужника која улази у стечајну масу и величине стечајних поверилаца као и имплементације економско – правних аспеката стечаја у пракси. Лоша примена Закона о стечајном поступку као и непоштовање основних економских норми у току поступка, може да доведе до тога да повериоци остану без својих права, односно да не буду намирени. У закону о стечајном поступку стоји да се стечајни поступак спроводи ради групног намирења поверилаца стечајног дужника, уновчење његове имовине и поделе прикупљених средстава повериоцима. Поступак се покреће писменим захтевом стечајног дужника или било којег повериоца који има правни интерес.

Разлози за покретање стечајног поступка јесте инсолвентност. Инсолвентност настаје онда када субјект није у стању да извршава своје приспеле обавезе у континуитету од 60 дана.

Суд има широка овлашћења да контролише сва питања која се тичу имовине дужника, као што су:

- да паузира друге тужбе мимо стечајног поступка ако се тичу имовине;
- да окупи заједно све који имају удео у имовини компаније тако да дужник буде у стању да ефикасније решава сва потраживања према њему.

Јасно је да стечај даје дужницима знатну моћ да преуреде своје послове и пословање. Међутим, оно што многи не схватају јесте да је та моћ постављена у равнотежу снажним зашпитама за повериоца. Закон о стечају захтева од дужника да открије важне информације о свом пословању и намеће строге провере дужникових радњи.³

---

³ Приручник за стечајне управнике, линк:

<http://jus.igjk.rks-gov.net/800/7/Manuali%20Per%20Administratore%20-%20SRB.pdf> - приступано 1.10.2021.

Отварањем стечајног поступка почиње последња фаза у животу привредне организације. Правне последице отварања стечаја уређене су Законом о принудном поравнњу, стечају и ликвидацији („Службени лист СФРЈ“, бр. 84/89), уређују се следећа питања:

- време наступања правних последица,
- преношење функција органа управљања на стечајног управника,
- радни односи,
- стечајна маса,
- увођење стечајног управника у дужности,
- рачуни дужника,
- фирма дужника,
- извршење и обезбеђење,
- новчана и неновчана потраживања,
- повремена давања,
- камате,
- застарелост потраживања,
- условна потраживања,
- пребијање потраживања,
- двострано теретни уговори закључења пре отварања стечајног поступка,
- налози и понуде,
- право на потрагу ствари,
- разлучна и излучна права и
- окончавање започетих послова.

Ове правне последице су предмет овог рада.

2. Правне последице отварања стечајног поступка

Разлог отварања стечајног поступка је платежна неспособност стечајног дужника, а стечајни дужник је платежно неспособан уколико није у стању извршавати своје доспеле и потраживане обавезе плаћања.

Стечајни разлог (основ, узрок, повод, услов) представља материјално – правну претпоставку стечајног поступка. Тек када стечајно веће утврди постојање стечајног разлога (или његову вероватност), поставља се питање да ли постоје и остале материјално – правне претпоставке. Стечајни поступак се спроводи управо због околности које представљају стечајни разлог. У стечајном поступку учествује неколико органа који имају своје обавезе, права и одговорности, но стечајни управник у оперативном смислу представља централну фигуру стечајног поступка.

Правне последице отварања стечајног поступка су последице које утичу на настанак, промену, преиначење и престанак одређених права и обавеза у односу на стечајног дужника, његову способност (правну и пословну) и његова својства. С обзиром да постоји веома велик број различитих правних последица отварања стечајног поступка, те да обим овог рада не допушта анализу свих предмет овог рада ће бити само неке облигационоправне последице и то оне које се односе на једностране, двостране правне послове и право на потрагу ствари.

4

Анализа правних последица отварања стечајног поступка које се односе на једностране, двостране правне послове и право на потрагу ствари је показала сву сложеност ситуација у којима могу да се нађу стечајни дужник и његов сауговорач у тренутку отварања стечајног поступка. Правне последице отварања стечаја настају почетком дана када је оглас о отварању стечајног поступка истакнут на огласној табли суда. Уколико је решење о отварању стечајног поступка по жалби укинато, а у поновном поступку стечајни поступак је поново отворен, правне последице стечајног поступка настају почетком дана када је прво решење истакнуто на огласној табли суда.

---

⁴ Вучетић В. (1986):“Правне последице отварања стечајног поступка”, Привредно-правни приручник бр. 12/86, стр. 24-25.

Предлог за покретање стечајног поступка може се повући пре него што буде истакнут на огласној табли суда. У том случају суд ће обуставити поступак, а предлагач ће сносити трошкове поступка. Предлагач је дужан да у року од 5 дана од дана добијања налога од суда, уплати аванс на име трошкова стечајног поступка.⁵

Током трајања стечајног поступка стечајни дужник је уговорна страна бројних двостранообавезних уговора. Стечајни поступак, као поступак колективног и равномерног намирања свих необезбеђених поверилаца стечајног дужника, може остварити своју сврху само ако обухвати сва права и обавезе стечајног дужника.

Двостранообавезни уговори у том погледу не представљају изузетак. Међутим, за поједине врсте двостранообавезних уговора стечајно право прописује посебне правне последице. Будући да се различита правила примењују на различите врсте уговора, начелна анализа дејстава стечаја на двостранообавезне уговоре стечајног дужника није могућа.

Двостранообавезни уговори се у стечају могу делити према разноврсним критеријумима, од којих су три правно најрелевантнија:

- према времену закључења сви двостранообавезни уговори се деле на претходне и накнадне;
- према томе да ли су уређени општим или посебним стечајним правилима претходни двостранообавезни уговори се деле на уговоре који потпадају под општи и уговоре који потпадају под специфичан правни режим.

Стечајно право даје стечајном управнику овлашћење да прихвати или одбије извршење неких двостранообавезних уговора стечајног дужника. У теорији је оно познато као право стечајног управника на избор.Промене у правном положају стечајног дужника настају ex lege. По правној природи последице отварања стечајног поступка могу бити процесно правне и материјално правне, а према времену деловања могу бити трајне или привремене.

---

⁵ Јовановић З. М., Чоловић М.(2013), Стечајно право, Центар за публикације Правног факултета Универзитета, Ниш стр. 14-20

Правне последице настају моментом отварања стечајног поступка, није битно када се решење о отварању стечајног поступка објавило на судској табли или службеним новинама, како је то раније био случај. Битан је дан и сат отварања стечајног поступка назначен у решењу о отварању стечајног поступка, жалба дужника на решење о отварању стечајног поступка одлаже њено извршење, али без обзира на то, правне последице отварања стечајног поступка настају сатом отварања стечајног поступка. Законом су регулисана само правна дејства која отварање стечајног поступка има на понуде и налоге као једностране правне послове. Ако се решење укине, правне последице остају на снази до нове одлуке стечајног судије.⁶

Процесно правне последице:

Атракција надлежности потразумева да се свисудски поступци који су у току, прекидају се и уступају надлежном трговинском суду. Парнице преузима стечајни управник у име и за рачун стечајног дужника (стечајне масе). Забрана извршења и намирења “по сили закона”

- мораторијум на намирења у другим судским и управним могућностима измене или укидања у складу са чланом 48. ЗСП.

Процесно правне последице:

- Право на избор у случају двостранотеретног уговора;
- Третман финансијског лизинга;
- Фиксни послови;
- Примена правила на друге послове са уговореним роком;
- Налози и понуде;
- Закуп;
- Роба у закупу.

---

⁶Ибид, 4

Правне последице по отварању стечајног поступка су:

1. са даном отварања стечајног поступка управљање дужником у стечају преноси се на стечајног управника (члан 96);
2. са даном отварања стечајног поступка престаје радни однос запослених код дужника осим оних радника које задржи стечајно веће ради завршавања започетих послова и објављвање послова самог стечаја (члан 93);
3. са даном отварања стечајног поступка врши се инвентарисање и сачињавање почетног стечајног биланса (члан 96);
4. са даном отварања стечаја гасе се постојећи жиро и текући рачуни дужника и отварају нови на које се преносе новчана средства са угашених жиро и текућих рачуна (члан 97);
5. у фирми дужника додаје се ознака ”у стечају” (члан 98);
6. Даном отварања стечаја све обавеза дужника сматрају се доспелим, а недоспела новчана потраживања дужника уносе се у стечајну масу (члан 100);
7. Даном отварања стечајног поступка не престају да теку камате на потраживања која се измирује из стечајне масе (члан 102);
8. У стечајном поступку дозвољено је пребијање потраживања поверилаца са против потраживањима дужника (члан 105);
9. Отворени стечајни поступак не утиче на права одвојеног измирења из одређених ствари, односно из имовине дужника различитих права (заложно право, на пример) и излучних права (роба у комисионој преодаји, на пример) (члан 187);
10. У току стечајног поступка окончавају се само они започети послови који би могли произвести штету на имовини дужника ако не би били окончани (члан 119).

2.1. Преношење функција органа управљања на стечајног управника

Даном отварања стечајног поступка функције органа управљања прелазе на стечајног управника а самим тим престаје мандат делегата у органу управљања привредне

организације. Истог дана престају и овлашћења пословног органа и других лица за заступање привредне организације над којом је отворен стечајни поступак.⁷

Стечајни управник постаје заступник *suigeneris* привредне организације која је пала под стечај. За предузимање читавог низа радњи у току стечајног поступка потребно је одобрење стечајног суда. Стечајни управник може само окончати започете послове чије извршење је неопходно да би се спречила штета на дужниковој имовини.

У току стечајног поступка могу се донети нови уговори само:

- ради уновчења дужникове имовине;
- ради завршетка започетих послова;
- рад послова неопходних да би се спречила штета на дужниковој имовини.

Потпуним губитком пословне способности привредна организација – стечајни дужник губи у потпуности процесну пословну способност.

2.2. Радни односи

Стечајни управник је дужан да о престанку радног односа радника дужника обавести надлежни орган за запошљавање и друштвено-политичку заједницу на чијој је територији седиште дужника.

У случају обуставе стечајног поступка, радни однос дужника, који престају *ex lege* даном отварања стечајног поступка, не могу оживети. Престанак радног односа радника остаје на снази у случају кад је до обуставе стечајног поступка дошло закључењем принудног поравњања. На тај начин се помаже привредној организацији да се ослободи технолошког вишка радне снаге а нарочито радника који својим радом не задовољавају.

---

⁷ Миленовић Д. (2011): Правне последице отварања стечајног поступка, Правни факултет у Нишу 1-20 стр.

2.3. Стечајна маса

Даном отварања стечајног поступка образује се стечајна маса, у коју улази сва имовина дужника, ако законом није другачије одређено. Законом о принудном поравнању, стечају и ликвидацији разликује стечајну масу од деобне масе.

Под деобном масом законодавац подразумева уновчану стечајну масу која је намењена за поделу повериоцима.⁸

Деобну масу чине:

- новчана средства дужника остварена продајом дужникове имовине;
- новчана средства дужника на дан отварања стечајног поступка;
- потраживања наплаћена у стечајном поступку;
- средства до којих се долази побијањем правних радњи дужника које су учињене пре отварања стечајног поступка.

Ради остваривања циља стечајног поступка и онемогућавања евентуалних злоупотреба, даном отварања стечајног поступка гасе се рачуни дужника и престају права лица која су била овлашћена да располажу имовином дужника. Новчана средства са угашених рачуна дужника преносе се на нов рачун. То значи да није могуће вршити никакве уплате на стари рачун, као ни исплате са рачуна.

2.4. Фирма дужника

Привредна организација дужник непрестаје да постоји као правно лице у време трајања стечајног поступка, без обзира на то што је правна способност ограничена и одузета пословна способност. Она и даље послује са ограничењима која су јој постављена и која одговарају стању у коме се наази.⁹

---

⁸Ибид, 7

⁹ Ибид

2.5. Извршења и обезбеђења

Од дана отварања поступка стечаја не може се против дужника дозволити мера обезбеђења нити принудног извршавања ради намирења потраживања у погледу којих постоји извршна исправа. Ако је принудно извршење у току, оно се прекида. Принудним извршењем умањила би се дужникова имовина а несавесни повериоци би себе довели у повлашћенији положај намирењем потраживања. Уписи у јавне књиге, могу се дозволити и извршити и после отварања стечајног поступка, али под условом да се ред њиховог првенства одређује по дану пре отварања стечајног поступка.

2.6. Новчана и неновчана потраживања

Даном отварања стечајног поступка новчана и неновчана потраживања поверилаца према дужнику која нису доспела сматрају се доспелим, овим правилом омогућава се повериоцима чија потраживања нису доспела да истовремено, сразмерно и заједно са осталим повериоцима намире своја потраживања.¹⁰

Неновчана потраживања се пријављују као новчана. Њихову вредност утврђује сам поверилац. Ако стечајни управник или други стечајни повериоци оспоре неновчано потраживање или његову вредност коју је поверилац навео, примењује се одредбе Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији о оспоравању потраживања. Неновчана потраживања дужника која нису доспела уносе се у стечајну масу у новчаној вредности. Стечајни дужник може имати потраживање и у иностраној валути. У том случају он задржава право да оствари своје потраживање у иностраној валути, тако да ће његов дужник своју обавезу испунити у валути у којој је она изражена.

Новчана и неновчана потраживања стечајних поверилаца која имају за предмет повремена давања која се врше сукцесивно претварају се даном отварања стечаја у једнократна новчана потраживања. Ово се односи само на повремена давања која до дана стечајног поступка нису доспела.

---

¹⁰Ибид

Даном отварања стечајног поступка оваква потраживања не само да се претварају у јенократна већ истовремено доспевају у целости. Такво потраживање пријављује поверилац у пријави као једнократно новчано потраживање при чему он сам одређује висину свог потраживања. Стечајни управник и остали повериоци имају право да се о томе изјасне, у смислу да ли га признају или оспоравају.¹¹

2.7. Камате

Даном отварања стечајног поступка не престаје да тече камата на потраживања од дужника која се измирују из стечајне масе. Када су у питању потраживања од дужника која нису доспела до дана отварања стечајног поступка, камата почиње да тече од дана када би та потраживања доспела да није створен стечајни поступак а не од дана његовог отварања.

Уговорена камата тече од дана када би повериочево потраживање доспело да није отворен стечајни поступак. Камате на потраживања код дужника која се измирују из стечајне масе могу да теку најкасније до доношења решења за главну деобу, зато што ће на основу правоснажног решења о главној деоби стечајни управник исплатити потраживања повериоцима у року од 15 дана од дана правоснажности тог решења.

Потраживања стечајних поверилаца морају бити одређена у апсолутном износу до заказивања рочишта за расправљање о нацрту за главну деобу.

2.8. Застарелост потраживања

Застаревањем престаје право да се захтева испуњење обавезе због пасивног односа повериоца према свом праву у законом одређеном року. Застарелост наступа када протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавеза. Према Закону о облигационим односима, према члану 388. застарелост се прекида подношењем тужбе и сваком другом радњом коју поверилац против дужника предузима пред судом или другим надлежним органом ради утврђивања, обезбеђења или остваривања потраживања.

---

¹¹Ибид

Застарелост потраживања дужника према његовим дужницима не тече годину дана од дана отварања стечајног поступка.¹²

2.9. Условна потраживања

Отварање стечајног поступка утиче и на потраживања везана за услов. Повериоцу чије потраживање везано за одложени услов обезбеђују се одговрајућа средства из стечајне масе. Повериоци потраживања везаних за раскидни услов имају, за разлику од поверилаца чија су потраживања везана за одложени услов, исти положај као и остали повериоци све док потраживање постоји.

2.10. Пребијање потраживања

Пребијање је начин престанка обавезе. Под пребијањем се подразумева гашење узајамних и истоврсних потраживања између истих лица. Пребијање може извршити свако ко има положај и дужника и повериоца, чак и противно вољи друге стране. Пребијањем се могу угасити сва потраживања под условом да су испуњени законом предвиђени услови. Ти услови су позитивни и негативни. У позитивне услове спадају:

- узајамност,
- истородност,
- доспелост и
- ликвидност.

У стечајном поступку је дозвољено пребијање потраживања поверилаца са против потраживањем стечајног дужника. Отварањем стечајног поступка настају посебне правне ситуације у погледу могућности пребијања потраживања.¹³

Ради заштите осталих поверилаца и спречавањем шпекулације од стране неких поверилаца, којом би остали повериоци били доведени у неравноправан положај, пребијање у стечају није допуштено у два случаја:

---

¹² Ибид

¹³ Ибид

1. први, побијање није допуштено ако је потраживање уступљено повериоцу за поледњих шест месеци пре дана отварања стечајног поступка, а поверилац је знао или је морао да зна да је дужни постао неспособан за плаћање. Пребијање потраживања допуштено је:
  - ако су у питању потраживања у вези са извршењем неизвршених уговора;
  - ако је у питању потраживање повериоца које је постало и пре стечаја, кад је и намирено али је понов оживело због успешног побијања правног посла дужника којим је намирено.
2. у другом случају, није допуштено пребијање потраживања према стечајном дужнику које је настало пре отварања стечајног поступка, са потраживањем стечајне масе које је настало после дана отварања тог поступка. Даном отварања стечајног поступка правна способност дужника је ограничена и одузета пословна способност.

Потраживања поверилаца стечајне масе настају у вези са прикупљањем, очувањем и уновчавањем стечајне масе, као и спровођењем стечајног поступка, па се на њих не могу преносити правне последице које се односе на потраживање која су настала пре отварања стечајног поступка.

Пребијање у стечајном поступку представља изузетак од начела равномерног намирења поверилаца из деобне масе.

2.11. Двострани правни послови

Двострани правни посао постоји кад две или више странака дају садржајно различите али једна другој одговрајуће изјаве воље које су усмерене на јединствени правни ефекат.¹⁴

У погледу правних последица отварања стечајног поступка на двостране правне послове постоје две групе одредаба. Прву групу одредаба чине оне које садрже општа правила о дејствима отварања стечајног поступка на двостране правне послове. Другу групу

---

¹⁴Ибид

одредаба чине оне које садрже посебна правила о дејствима отварања стечајног поступка на поједине врсте уговора. Та правила представљају *lexspecialis* и примењују се пре општих.¹⁵

Предмет наше пажње ће бити правна дејства отварања стечајног поступка:

- на двострано теретне уговоре;
- на фиксне уговоре;
- на уговоре о дистанционој продаји;
- на уговоре о закупу и
- на уговоре о налогу.

2.11.1. Општа правила о дејствима отварања стечајног поступка на двостране правне послове

Испуњење уговора је најчешћи облик престанка истог. Испуњењем уговора престају сва права и обавезе из датог уговора. Стога, отварање стечајног поступка по правилу нема утицаја на уговоре који су у целини испуњени пре дана отварања стечајног поступка.¹⁶

Двострано теретни уговори закључени са дужником пре дана отварања стечајног поступка остају на снази, с тим што стечајни управник уз одобрење стечајног судије, може одустати од уговора. Ако уговори, који нису у целини испуњени пре дана отварања стечајног поступка, остану на снази, тада треба разликовати три различите правно релевантне ситуације. Прво, ако ниједна уговорна страна пре отварања стечајног поступка није уопште или није у целости испунила своју уговорну обавезу, уговорне обавезе обеју уговорних страна остају на снази у потпуности. Такви уговори се извржавају како је уговорено. То су уговори чије испуњавање није започела ниједна страна, односно чије су испуњавање започеле обе или само једна страна али ниједна није испунила своју обавезу у целини. У датој ситуацији постоји специфичност у погледу редоследа испуњавања уговорних обавеза. Ако је друга уговорна страна дужна да прва испуни уговор, она може одбити испуњење уговора док уговор не испуни дужник или, на њен захтев, не пружи обезбеђење. Друго, ако је само стечајни дужник испунио своју уговорну обавезу у целини, друга уговорна страна ће бити дужна да о доспелости испуни своју уговорну обавезу у свему, онако како она гласи.

---

¹⁵ Голдштајн А. (1974.): Привредно и уговорно право, Загреб, стр. 61

¹⁶Ибид, 4

Треба нагласити да отварањем стечајног поступка недоспела потраживања стечајног дужника према трећим лицима не допевају, као што је то случај са недоспелим потраживањима према стечајном дужнику. Треће, ако је само друга уговорна страна у целини извршила своју уговорну обавезу пре дана отварања стечајног поступка, а стечајни дужник то није учинио, друга уговорна страна не може тражити испуњење обавезе од стране стечајног дужника, већ стиче статус стечајног повериоца који може бити намирен само у аликвотном делу, заједно са другим стечајним повериоцима, под условом да своје потраживање благовремено пријави. Ако се стечајни управник не изјасни у примереном року, сматра се да је одустао од уговора.¹⁷

2.11.2. Правна дејства отварања стечајног поступка на фиксне уговоре

Под фиксним уговорима се подразумевају уговори код којих је извршење уговора у року битан елемент уговора. Ако дужник не изврши обавезу у року уговор се раскида на основу самог закона (ЗОО). Постоји могућност да поверилац одржи уговор на снази, ако по истеку рока, без одлагања, обавести дужника да захтева испуњење уговора. Ако дужник из фиксног уговора није испунио своју обавезу у року, а рок је истекао пре отварања стечајног поступка, раскид уговора наступа по самом закону (ЗОО). Ако је дужник обавезе која је везана за рок била друга страна, а не садашњи стечајни дужник, потраживање стечајног дужника по основу накнаде штете због неиспуњења се уноси у стечајну масу као њена актива. Ако се фиксни уговор раскине због тога што је садашњи стечајни дужник (као дужник фиксне обавезе) пропустио да изврши своју обавезу у року, поверилац своје потраживање по основу накнаде штете због неиспуњења остварује као стечајни поверилац. Код надокнађивања конкретне штете (куповина или продаја ради покрића) ради се само о конкретизацији могућности која се оштећеном пружа исплатом апстрактне штете.

Накнаду штете не би требало ограничити само на робу која има берзанску односно тржишну цену, те да могућност накнаде штете треба дати за сваку робу, с тим што је на ономе ко захтева накнаду терет доказивања њене вредности

---

¹⁷Ибид, 6

2.11.3. Правне последице отварања стечајног поступка на поједине врсте двостраних правних послова

2.11.3.1. *Правне последице отварања стечајног поступка на уговоре о обичној и комисионој дистанционој продаји*

Дистанциона продаја постоји ако се роба, која је предмет уговора, шаље ради испоруке из једног места у друго. Овде није битно да ли продавац и купац имају седиште у истом или различитом месту, него је битно да роба “путује” из једног места у друго. Продавац коме куповна цена није исплаћена у целини може тражити да му се врати роба која је из другог места послата дужнику пре дана отварања стечајног поступка, а до дана отварања стечајног поступка није приспела у место опредељења, односно ако је до тог дана дужник није преузео. Да би се ово право могло остварити, неопходно је да буду испуњени следећи законски услови:

– да се ради о продајном уговору који је са стечајним дужником као купцем закључен пре отварања стечајног поступка.

– да цена није плаћена у целини

– да је роба послата пре отварања стечајног поступка

– да роба није стигла у место опредељења до дана отварања стечајног поступка, односно да није до тог тренутка преузета од стечајног дужника.¹⁸

2.12.3.2. *Правне последице отварања стечајног поступка на уговоре о продаји са задржавањем права својине*

Продаја са задржавањем права својине је такав вид уговора о продаји у коме продавац задржава право својине на продатој и предатој ствари све док купац не исплати цену. Продавац је власник ствари све до момента исплате куповне цене у целини.

---

¹⁸Ибид, 6

2.11.4. Правне последице отварања стечајног поступка на уговоре о закупу

Уговор о закупу је двострано обавезан уговор. Као и код других двострано обавезних уговора отварање стечајног поступка не утиче аутоматски на даље постојање односно престанак, ових уговора. Овакви уговори као и сви остали двострано обавезни уговори остају на снази, с тим што стечајни управник уз одобрење стечајног судије може од њих одустати. Ако уговор о закупу остане на снази стечајни дужник је у обавези да уредно плаћа уговорену закупнину, а потраживања по основу тог уговора спада у први исплатни ред, као трошак стечајног поступка. Уговоре о закупу стечајни управник може отказати независно од законских или уговорних рокова и то сваког првог дана у месецу са отказним роком од 30 дана. Отказни рок од 30 дана значи да је дужник у стечају дужан да извршава обавезе из тог уговора још 30 дана, после чега уговор престаје. У случају отуђења закупљене ствари пре предаје закупцу, разликују се два случаја, и то: да ли је прибавилац знао за уговор о закупу или не. Ако је знао, уговор остаје на снази. С друге стране ако прибавилац није знао за постојање уговора о закупу, аутоматски долази до престанка тог уговора, па прибавилац неће бити дужан да преда ствар закупцу, који само може да тражи накнаду штете од закуподаваца.

2.11.5. Правне последице отварања стечајног поступка на уговоре о налогу

Давање налога прераста у уговор о налогу само онда, када не остане једностранни акт налогодавца, већ наиђе на сагласност налогопримца. Уговор о налогу престаје кад налогодавац или налогопримац падне под стечај или буде потпуно или делимично лишен пословне способности. Уговор о налогу престаје када престане да постоји једна од уговорних страна и немогуће је његово важење протезати до тренутка сазнања тог престанка. Правна правила којима се регулишу правне последице отварања стечајног поступка на уговоре о налогу се сходно могу применити и на неке друге врсте уговоре, као што су уговор о посредовању, уговор о трговинском заступању, уговор о шпедицији, уговор о превозу, уговор о контроли робе итд.

2.12. Понуде

Све понуде престају да важе даном отварања стечајног поступка ако до дана отварања тог поступка нису прихаћене. Пошто се имовина дужника која улази у стечајну масу продаје, по правилу, јавним надметањем, закључење уговора о продаји долази у обзир само под условом да су у питању ствари које се на основу одлуке стечајног већа могу продати непосредном погодбом и то:

- да ће уговор који је стечајни управник закључио приватајући понуду која је упућена стечајном дужнику пре отварања стечајног поступка, бити сврстан у категорију уговора потребних за окончавање започетих послова и
- да је уговор закључен након отварања стечајног поступка попуњавати онако како гласи.

2.13. Разлучна и излучна права

Разлучни повериоци су повериоци који имају заложно право, законско право задржавања или право намирења на стварима и правима о којима се воде јавне књиге или регистри и имају право на првенствено намирење из средстава остварених продајом имовине, односно наплате потраживања на којој су стекли то право.¹⁹

Разлучни повериоци имају право на сразмерно намирење из стечајне масе као стечајни повериоци, ако се одрекну свог статуса разлучног повериоца или ако без своје кривице не могу намирити своје разлучно потраживање, као и у случају спровођења делимичне деобе пре уновчења имовине на којој имају разлучно право. Писмену изјаву о одрицању од статуса разлучног повериоца разлучни повериоци подnose стечајном судији и стечајном управнику, истовремено са захтевом за брисање терета који се подноси надлежном регистру.²⁰

Заложни повериоци су повериоци који имају заложно право на стварима или правима стечајног дужника о којима се воде јавне књиге или регистри, а немају новчано потраживање према стечајном дужнику које је тим заложним правом обезбеђено.²¹

---

¹⁹Службени гласник РС, број 83/2014

²⁰Службени гласник РС, број 113/2017

²¹Ибид,19

Заложни повериоци нису стечајни повериоци и нису разлучни повериоци. Заложни повериоци су дужни да у року за подношење пријаве потраживања обавесте суд о заложном праву, уз достављање доказа о постојању заложног права и изјаве о износу новчаног потраживања према трећем лицу које је тим правом обезбеђено на дан отварања стечајног поступка, чиме стичу својство странке. Заложни повериоци не могу да бирају и да буду бирани у скупштину и одбор поверилаца.²²

Отварање стечајног поступка нема утицаја на право одвојеног намирења из одређених дужникових ствари или права. Поверилац који има право одвојеног намирења зове се разлучни поверилац. Он има право одвојеног намирења на основу раније савесно стеченог релног обезбеђивања свог потраживања тако да своје потраживање може намирити из објекта тог права, без обзира на ток стечајног поступка.²³

Излучни поверилац је лице које, на основу свог стварног или личног права, има право да тражи да се одређена ствар издвоји из стечајне масе. На основу излучних права, излучни повериоци могу да траже издвајање ствари које се налазе код стечајног дужника, али му не припадају. Пошто стечај представља облик генералног или општег извршења над целокупном имовином стечајног дужника, то се излучним правим онемогућава улазак средстава која се налазе код дужника али му не припадају, у стечајну масу. Предлог за покретање стечајног поступка може се повући пре него што буде истакнут на огласној табели суда. У том случају суд ће обуставити поступак, а предлагач ће сносити трошкове поступка. Предлагач је дужан да у року од 5 дана од дана добијања налога од суда, уплати аванс на име трошкова стечајног поступка.²⁴

---

²²Ибид

²³ Миленовић Д. (2011): Правне последице отварања стечајног поступка, Правни факултет у Нишу 1-20 стр.

²⁴ Јовановић Затила М., Чоловић М. (2013), Стечајно право, Центар за публикације Правног факултета Универзитета, Ниш стр. 14-20

3. Последице отварања стечајног поступка у процесном праву

Стечај је постала сурова реалност за велики број привредних субјеката у Србији. Стечајни поступак може ићи у два правца у зависности од одлуке поверилаца, у смеру банкрутсва (продаја делова имовине или продаја предузећа као правног лица) и у смеру реорганизације привредног субјекта. Који год смер да се изабере мора се придржавати начела равноправности поверилаца по класама. У складу са начелима из Закона о стечају, стечај се спроводи по хитном поступку и уз поштовање начела економичности тј. да се оствари што већа вредност имовине стечајног дужника и највећи могући степен намирења поверилаца у што краћем времену и са што мање трошкова. Након отварања стечајног поступка спроводи га Привредни суд по службеној дужности на основу месне надлежности где се налази адреса стечајног дужника. Отварањем стечајног поступка наступају значајне материјалноправне последице по стечајног дужника и његову имовину, потраживања поверилаца и правне послове, а истовремено наступају и процесноправне последице које доводе до обавезног прекида свих судских и управних поступака, као и до успостављања законске забране извршења и намирења.²⁵

Стечајни поступак, као процес, се покреће предлогом повериоца, дужника или ликвидационог управника као овлашћених предлагача, док се доношење одлуке, ако суд утврди постојање једног од законских стечајних разлога.²⁶

Стечајни судија отвара стечајни поступак доношењем решења о отварању стечајног поступка којим се усваја предлог за покретање стечајног поступка. Све правне последице стечаја, укључујући и забрану извршења и намирења – мораторијум; као најважнију процесноправну последицу, наступају отварањем стечајног поступка, а не покретањем поступка подношењем иницијалног акта – предлога овлашћеног предлагача. Стечајни судија у року од три дана од дана достављања предлога за покретање стечајног поступка доноси решење о покретању претходног стечајног поступка.²⁷

---

²⁵ Закон о стечају – ЗС, Службени гласник РС, бр. 104/09, 99/11, 71/12 – одлука Уставног суда, 83/14, 113/17 и 44/18.

²⁶ ЗС, чл. 55 ст. 1.

²⁷ ЗС, чл. 69 ст. 1.

3.1. Право на пребијање потраживања у стечајном поступку

Поверилац је дужан да до истека рока за пријаву потраживања суду достави пријаву на целокупан износ потраживања и изјаву о пребијању. У супротном, поверилац губи право на пребијање. На нетирање по основу превременог доспећа или престанка обавеза (close-out netting) по основу уговора о финансијском обезбеђењу и других финансијских уговора у смислу закона којим се уређује финансијско обезбеђење, примењују се одредбе тог закона.²⁸

3.2. Право на избор у случају двостранотеретног уговора

- Ако стечајни дужник и његов сауговорач до отварања стечајног поступка нису у целости или делимично извршили двостранотеретни уговор који су закључили, стечајни управник може, уместо стечајног дужника, испунити уговор и тражити испуњење од друге стране.
- Ако стечајни управник одбије испуњење, сауговорач стечајног дужника може остварити своје потраживање као стечајни поверилац.
- Ако сауговорач стечајног дужника позове стечајног управника да се изјасни о испуњавању уговора, стечајни управник је дужан да сауговорача стечајног дужника, у року од 15 дана од дана пријема позива, писмено обавести о томе да ли намерава да испуни уговор.
- Ако стечајни управник остане код испуњења уговора па у току стечајног поступка престане да га извршава, потраживање по основу тог уговора сматра се обавезом стечајне масе.²⁹

Одредбе овог члана примењују се на све двостранотеретне уговоре, осим ако је овим законом за одређене уговоре другачије прописано.

Одредбе овог члана не примењују се на уговоре чији је предмет финансијска обавеза чије је извршење обезбеђено уговором о финансијском обезбеђењу, односно на уговоре о финансијском обезбеђењу у смислу закона којим се уређује финансијско обезбеђење, ако је тим уговорима предвиђено да постојање стечајног разлога, подношење предлога за

---

²⁸Службени гласник РС, број 44/2018

²⁹Ибид

покретање стечајног поступка или отварање стечајног поступка представља аутоматски основ за раскид тог уговора или основ за раскид на захтев сауговорача стечајног дужника.³⁰

3.3. Финансијски лизинг

Ако се стечајни поступак отвори над примаоцем лизинга, давалац лизинга подноси захтев да му се из стечаја излучи предмет лизинга, под условима из овог члана. Забрана извршења и намирења из члана 93. овог закона сходно се примењује и на остваривање права даваоца лизинга на излучење из стечаја предмета лизинга до одлуке о банкротству стечајног дужника, односно до потврђивања усвојеног плана реорганизације. Обавезе стечајног дужника према даваоцу лизинга које доспевају након отварања стечајног поступка сматрају се обавезама стечајне масе.³¹

Стечајни судија може, на предлог стечајног управника, и пре одлуке о банкротству стечајног дужника, односно усвајања плана реорганизације да наложи предају даваоцу лизинга предмета лизинга који није од кључног значаја за реорганизацију стечајног дужника. У случају одлуке о банкротству давалац лизинга има право на излучење предмета лизинга, а стечајни судија без одлагања одлучује о захтеву из става 1. овог члана. Ако је излучни захтев усвојен, стечајни управник је дужан да преда предмет лизинга даваоцу лизинга без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од доношења одлуке о банкротству, у супротном давалац лизинга има право да захтева повраћај државине и извршење на предмету лизинга у складу са уговором односно законом. Изузетно, стечајни судија може, на предлог стечајног управника и уз сагласност одбора поверилаца, одбити излучни захтев и одредити исплату пуног уговореног износа лизинг накнаде. Уколико таква исплата није извршена у року од 30 дана од доношења одлуке о банкротству, давалац лизинга има право да захтева повраћај државине и извршење на предмету лизинга у складу са уговором односно законом. У случају реорганизације, стечајни дужник односно стечајни управник је дужан да предмет лизинга преда даваоцу лизинга у року од осам дана од дана потврђивања усвојеног плана реорганизације, уколико усвојени план реорганизације не предвиђа наставак коришћења предмета лизинга и плаћање лизинг накнада у складу са уговором о лизингу. Ако стечајни дужник односно стечајни управник не изврши предају предмета

---

³⁰Ибид, 28

³¹ Службени гласник РС, број 113/2017

лизинга у складу са ставом 7. овог члана, односно не извршава обавезе из уговора о лизингу након потврђивања усвојеног плана реорганизације, давалац лизинга има право да захтева повраћај државине и извршење на предмету лизинга у складу са уговором односно законом.³²

3.4. Фиксни послови

Ако је време испуњења обавезе из фиксног уговора наступило после отварања стечајног поступка, сауговарач стечајног дужника не може тражити испуњење, али може тражити накнаду због неиспуњења као стечајни поверилац. Накнада због неиспуњења из става 1. овог члана одређује се у висини разлике између уговорене и тржишне цене која у месту испуњења важи за фиксне уговоре на дан отварања стечајног поступка. Одредбе овог члана не примењују се на уговоре чији је предмет финансијска обавеза чије је извршење обезбеђено уговором о финансијском обезбеђењу, односно на уговоре о финансијском обезбеђењу у смислу закона којим се уређује финансијско обезбеђење.³³

3.5. Обавезан прекид парничног и управног поступка

У тренутку наступања правних последица отварања поступка стечаја прекидају се сви судски поступци у односу на стечајног дужника и на његову имовину, управни поступци покренути на захтев стечајног дужника, као и управни и порески поступци који за предмет имају утврђивање новчане обавезе стечајног дужника.³⁴

Прекид парничног поступка због стечаја наступа по сили закона а суд, чим констатује постојање законских разлога, декларативним решењем само утврђује прекид. Против решења којим се утврђује прекид поступка дозвољена је посебна жалба која задржава извршење решења о прекиду парничног поступка.

3.6. Последице на активне и пасивне парнице

Судски поступак у којем је стечајни дужник тужилац, односно предлагач (активна парница), наставља се када стечајни управник обавести суд пред којим се води поступак да

---

³²Ибид

³³Службени гласник РС, број 44/2018

³⁴ Закон о стечајном поступку – ЗСП, Службени гласник РС, бр. 84/04 и 85/05.

је преузео поступак. Управни поступак покренут на захтев стечајног дужника наставља се када стечајни управник обавести орган који води поступак да је преузео поступак. Управни и порески поступак који за предмет има утврђивање новчане обавезе стечајног дужника не наставља се, а одговарајући орган дужан је да поднесе пријаву потраживања у складу са одредбама Закона о стечају.³⁵

Законом су такође прецизирани случајеви, односно услови под којима се парнични поступак наставља уколико је стечајни дужник туженик (пасивне парнице).³⁶ Предвиђено је да ће се у том случају поступак наставити уколико је:

1. тужилац као стечајни или разлучни поверилац поднео благовремену и уредну пријаву потраживања;
2. на испитном рочишту стечајни управник оспорио пријаву потраживања;
3. тужилац као стечајни или разлучни поверилац закључком стечајног судије упућен на наставак прекинутог парничног поступка ради утврђивања оспореног потраживања; и
4. ако је тужилац као стечајни или разлучни поверилац предложио наставак прекинутог поступка у предвиђеном року од осам дана од дана пријема закључка стечајног судије.³⁷

Парнични суд уопште не би требало да се бави благовременошћу пријаве потраживања, а још мање његовом правилношћу, јер је то део стечајног поступка који претходи подношењу предлога за наставак прекинутог парничног поступка. Као једине процесне претпоставке законодавац је требало да пропише постојање закључка о упућивању и подношење благовременог предлога за наставак поступка. Законодавац је уместо уредности и благовремености пријаве потраживања требало као додатни услов за наставак парничног поступка да пропише уредност и разумљивост закључка, тј. да је у закључку јасно наведено оспорено потраживање, како у погледу главног дуга, тако и у погледу камате, јер се у досадашњој судској пракси дешавало да се у закључку уопште не може

---

³⁵ ЗС, чл. 89

³⁶ ЗС, чл. 90

³⁷ ЗС, чл. 90

идентификовати оспорено потраживање, тј. износ дуга и камате који се оспорава а који је утврђен (односно признат).³⁸

Према томе, ако је стечајни дужник тужени, дакле ако је у питању пасивна парница, тада стечајни управник не може у име туженог стечајног дужника преузети прекинути парнични поступак, ни тражити његов наставак по чл. 225 ст. 1 ЗПП нити по чл. 90 ЗС, јер стечајни дужник нема правни интерес за такву парничну радњу.

Евентуално право на накнаду трошкова у парници коју би тужилац изгубио, по процени стечајног управника, не може бити ваљан правни интерес да стечајни дужник као тужени тражи наставак прекинутог парничног поступка, јер је право на парничне трошкове споредни захтев који нема самосталну правну природу, па не може представљати ону правну корист која је потребна и довољна за постојање правног интереса за парничну радњу и, уопште, за даље вођење парнице.³⁹

Ако су испуњени сви наведени услови за наставак парничног поступка у пасивној парници, парнични суд решењем против ког није дозвољена посебна жалба одређује наставак поступка, што значи да се решење првостепеног суда о наставку поступка може побијати само у жалби против коначне одлуке сагласно чл. 399 ст. 2 ЗПП, што истовремено представља одступање од општег правила парничног поступка о дозвољености жалбе против решења из ст. 1 истог члана. Позитивно решење је то што је ЗС увео преклузивни рок од осам дана од дана пријема закључка стечајног судије за подношење предлога за наставак прекинутог поступка, чије пропуштање има за последицу одбацивање неблаговременог предлога за наставак прекинутог поступка. На овај начин, законодавац је извршио правилан избор између два супротна става досадашње судске праксе који су се односили на питање постојања и правне природе рока за подношење предлога за наставак поступка. Према томе, благовременост предлога за наставак поступка је процесна претпоставка за допуштеност, односно за дозвољеност наставка прекинутог парничног поступка против стечајног дужника, сада у парници ради утврђења оспореног потраживања.⁴⁰

---

³⁸ ЗС, чл. 90

³⁹ ЗС, чл. 91 ст. 2

⁴⁰ ЗС, чл. 90 ст. 1 тач. 4. , чл. 91 ст. 1.

3.7. Концентрација суђења пред стечајним судом

У чл. 91 ЗС садржана су посебна правила о концентрацији суђења пред стечајним судом која представљају одступање од опште одредбе о задржавању месне надлежности из чл. 15 ст. 2 ЗПП. Ако се прекинути парнични поступак водио пред судом опште надлежности, тај суд се, уколико настави прекинути поступак, решењем оглашава стварно и месно ненадлежним и предмет уступа суду који спроводи стечајни поступак над туженим.

ЗС прописује потпуну атракцију надлежности, која обухвата и стварну и месну надлежност, у случају када се парнични поступак води пред судом опште надлежности. Отварањем стечаја над једном од парничних странака престаје стварна надлежност основног или вишег суда. Ако је у тужби за утврђење ништавости решења о престанку радног односа истакнут и кумулативни захтев за исплату накнаде штете у висини изгубљене зараде и уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио, парнични суд опште надлежности би после наставка поступка који је прекинут услед правних последица стечаја над туженим требало да процесним решењем раздвоји поступак у односу на тај новчани тужбени захтев.⁴¹

3.8. Законска забрана извршења и намирења, прекид и обустава извршног поступка

Мораторијум је забрана спровођења индивидуалног принудног извршења на имовини стечајног дужника у циљу намирења потраживања појединачног повериоца и наступа обавезно – као процесноправна последица даном отварања стечајног поступка или факултативно – ако суд у претходном стечајном поступку одреди меру обезбеђења која садржи такву забрану.⁴²

Новчано потраживање остварује се принудно у поступку појединачног (индивидуалног) или општег (генералног) извршења. У извршном поступку се спроводи појединачно извршење, док се у стечајном поступку спроводи опште извршење. Правна

---

⁴¹ Судски пословник, Службени гласник РС, бр. 110/09, 70/11, 19/12, 89/13, 96/15, 104/15, 113/15, 39/16, 56/16, 77/16, 16/2018, 78/2018, 43/2019 и 93/2019, чл. 222.

⁴² Вујаклија М. (1980): Лексикон страних речи и израза, треће издање, Просвета, Београд, 585.

последица стечаја је немогућност принудног извршења на имовини стечајног дужника и прекид извршног поступка, из чега произлази да правоснажне и извршне исправе губе својство извршности, али не и својство правноснажности.

4. Уговори о раду након отварања стечаја

Једна од многобројних правних последица јесте прелазак права и обавеза на стечајног управника, кога именује суд, који је сада једини орган управљања стечајног дужника (дакле, овлашћења директора више не важе).⁴³

Друга битна последица се тиче овлашћења стечајног управника који може отказати уговоре о раду запосленима. Ипак, стечајни управник може да задржи одређени број лица и поред тога да ангажује додатна лица ради окончања започетих послова или ради вођења стечаја, уз сагласност судије (зараде и остала примања ових лица, приоритетно се намирују из стечајне масе - њихове зараде сматрају трошковима спровођења стечаја).

4.1. Права запослених након отварања стечаја (и раскида уговора о раду)

За разлику од запослених који су ангажовани и након што се отвори стечај, запослени којима је престао радни однос имају само положај поверилаца који се сврставају у исплатне редове. Бивши запослени спадају у први исплатни ред онда када имају новчана потраживања настала из радног односа и то:

- неисплаћене нето зараде у износу минималних зарада за последњих годину дана пре отварања стечаја са каматом од дана доспећа до дана отварања стечаја и,
- неплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање за последње две године пре отварања стечаја.

Дакле, неисплаћене зараде за последњих годину дана радног односа, као и доприноси за последње две године спадају у први ред исплате, али само до висине минималне зараде, па се поставља логично питање шта се дешава са могућим преосталим износом потраживања (јер не примају сви запослени минималну зараду).

Бивши запослени, за тај могући преостали износ, спадају у трећи исплатни ред, што према правилима стечајног поступка значи да ће се намирити тек након што се намире

---

⁴³ Стечајни поступак – основни појмови и заштита основних права (бивших) запослених, линк: <https://www.otvorenavratapravosudja.rs/teme/radno-pravo/stecajni-postupak-osnovni-pojmovi-i-zastita-osnovnih-prava-bivsih-zaposlenih> - приступано 20.9.2021.

трошкови стечајног поступка (укључујући зараде запослених који су наставили да раде), први исплатни ред, као и други исплатни ред (потраживања по основу јавних прихода).

4.2. Запослени и њихова права

Након отварања стечаја, запослени, као и сви остали стечајни повериоци имају право да у писаном облику пријаве своја потраживања суду, са подацима као што су име и пребивалиште, јединствени матични број грађана, број текућег рачуна, правни основ потраживања (потраживање из радног односа) као и износ потраживања (главница и камата). Пријаве се могу поднети по истеку рока одређеног решењем судије, али најкасније у року од 120 дана од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Србије“ – суд одбацује пријаве поднете након овог рока. Потраживање се сматра утврђеним ако није оспорено од стране стечајног управника или од стране поверилаца, до закључења тзв. испитног рочишта. Уколико не постоји план реорганизације, суд ће донети решење о банкротству након којег стечајни управник започиње и спроводи продају имовине стечајног дужника, односно продају стечајног дужника као правног лица. Од средстава из ове продаје ће се исплатити повериоцу у складу са исплатним редом којем припадају..⁴⁴

4.3. Запослени и њихова права у стечајном поступку

Примања запослених која нису исплаћена у стечајном поступку могу се тражити од Фонда солидарности чија је делатност обезбеђивање и исплата одређених (дакле не свих) неисплаћених потраживања код послодавца над којим је отворен стечајни поступак (зараде и накнаде зараде за време одсутности са рада због привремене спречености за рад, накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор кривицом послодавца итд.). Поступак за остваривање права покреће се на захтев запосленог у року од 45 дана од дана достављања одлуке којом је утврђено право запосленог на потраживање у стечајном поступку - уколико пропусти овај рок, запослени губи право на ово потраживање.

---

⁴⁴ Ибид

5. Радни однос у случају стечаја послодавца – два приступа

Кључно питање третмана уговора о раду у случају наступања правних последица стечаја је да ли отварањем стечајног поступка аутоматски престаје радни однос или је само реч о отказном разлогу. Начин на који ће бити обликоване ове одредбе зависи од многих фактора – преовлађујуће политичке климе и друштвених односа, перцепције одговорности за стечај послодавца, потребе постизања ефикасности стечајног поступка и заштите интереса и других учесника у поступку. Савремене тенденције по овом питању показују да се тежи ка очувању запослења одређеног броја радника упркос банкротству послодавца. Ова концепцијска промена се везује за тзв. „спасилачку културу“ (rescueculture) која постаје доминантно становиште данашњег права.⁴⁵

Аутоматски престанак радног односа одговорност за сва лица која су остала без посла пребацује на државу која путем система социјалног осигурања треба да створи ефикасан механизам заштите тих лица и спречи да се негативни ефекти отпуштања манифестују кроз социјалне немире. Посматрајући третман уговора о раду кроз стечајне законе који су важили на територији наше земље уочити два основна, приступа – поједини прописи су предвиђали да радни однос престаје по сили закона, док су други стечај третирали само као разлог за отказ. Полазећи од ове чињенице, од свих основа престанка радног односа које познаје теорија радног права, за дискусију о уговорима о раду у банкротству, за нас су битна два – престанак уговора по сили закона и престанак вољом послодавца.⁴⁶

---

⁴⁵ Јовановић Н., Илић Попов Г., Јовановић Ј. (ур.). (2006). Приручник за стечајне управнике Београд, стр. 143.

⁴⁶ Лубарда Б. (2013). Увод у радно право, Београд, стр. 286-300.

5.1. Престанак радног односа по сили законика

5.1.1. Престанак радног односа престанком послодавца – стечајног дужника

Када отпочне стечајни поступак, дужник, тј. послодавац још увек постоји, а од законодавне технике зависи како ће се његово банкротство одразити на радне односе његових запослених. Ситуација је нешто другачија када се оконча стечајни поступак, тј. када стечајни дужник – послодавац престане да постоји. У том случају, у складу са законом престанак послодавца у приватном или јавном сектору води губитку субјективитета правног лица, чиме престаје постојање једне стране у радном односу, тј. престаје сам радни однос.“

47

У нашем праву ово правило односи само на престанак послодавца у приватном сектору, јер се субјекти у јавном сектору не могу наћи у улози стечајног дужника па се овај основ, и уопште дејство стечајног поступка на уговоре о раду лица код тих послодаваца и не разматра. Стечајни поступак се води ради намирења поверилаца, што само по себи изискује да дужник има довољно имовине која ће оправдати покретање поступка и омогућити највиши могући степен намирења.

5.1.2. Престанак радног односа ex lege отварањем стечајног поступка

Дуги низ година у нашој правној традицији је било предвиђено да радни односи запослених престају даном отварања стечајног поступка, што се тумачило као престанак радног односа на основу самог закона. Сматра се да овај приступ своје корене налази у специфичном положају који су радници имали током периода социјализма и са данашње тачке гледишта се истиче да је то „демагошки реликт прошлости као врховне власти радника у самоуправном предузећу, па због тога и њихово колективно кажњавање због лошег управљања.“ Оваквом приступу се замера то што индивидуалну одговорност запослених који су несавесним или незаконитим радом допринели финансијским тешкоћама

---

⁴⁷ Ибид

послодавца, колективизује и кажњава за пропусте појединца и оне који су у раду поступали савесно и одговорно.⁴⁸

Како отварањем стечајног поступка тек почиње поступак у коме је потребно предузети бројне радње за његово успешно окончање, док траје стечајни поступак, задржи потребан број запослених код дужника да заврши започети посао или спроведе стечајни поступак. Ова правила, иако на први поглед јасна, довела су до низа спорова, које у суштини можемо свести на два питања. Прва дилема односила се на природу престанка радног односа, тј. да ли у овом случају можемо говорити о престанку радног односа *ex lege*.⁴⁹

Задржани радници би требало да буду лица која су способна да обаве радње на довршавању започетих послова, односно особе које могу помоћи стечајном управнику да успешно обави свој део послова вођења стечајног поступка. Није била предвиђена могућност да се у току стечаја запошљавају нови радници, али је сама пракса и потреба за одређеним кадровима ради завршетка започетих послова или обављања послова стечаја, наметнула усвајање и прихватање такве могућности.⁵⁰

5.1.3. Престанак радног односа вољом послодавца – стечај као отказни разлог

Отказ уговора о раду је један од законом предвиђених начина престанка радног односа који по својој природи представља једнострани раскид уговора. Радно законодавство даје могућност и раднику и послодавцу да откажу уговор о раду. Полазећи од потребе заштите интереса запосленог као економски слабије (а тиме и зависне) стране у уговорном односу, не тражи се да он приликом давања отказа наведе разлог. Са друге стране, иако је и послодавац у могућности да раскине уговор о раду, постоји ограничење - неопходно је да за такав поступак постоји оправдан разлог. „Концепт отказа уговора о раду на неодређено време од стране послодавца карактерише дуг пут од концепта отказа грађанског права – најпре пуне слободе отказа уговора о раду на неодређено време (уз поштовање отказног рока, током безмало читавог XIX века) до забране злоупотребе отказа (од краја XIX до друге половине XX века) да би се уместо грађанскоправног концепта постепено потврђивао

---

⁴⁸ Царић С. (2000). Стечај и технолошки вишак. Радно и социјално право, бр. 4-7, стр. 143..

⁴⁹ Мацхиедо Д. (1965). Грађанскоправни и остали учинци отварања стечајног поступка, Сплит, стр. 11.

⁵⁰ Црнић З. (1988). Радноправна питања санације и стечаја организација удруженог рада, у: Дика, М. (ур.). Санација и стечај организација удруженог рада, Загреб, стр. 149

концепт радног права заснован на идеји стабилности запослења – концепт начелне недопуштености отказа од стране послодавца осим из оправданих разлога.⁵¹

Оправдан отказни разлог може бити у вези са резултатима рада, односно професионалним знањима и способностима (лично условљени отказ), у вези са понашањем запосленог (отказ условљен скривљеним понашањем запосленог – дисциплинска одговорност), као и у вези са „оперативним потребама послодавца“ – услед економских организационих или технолошких промена (пословно условљени отказ).“ Стечај се обично подводи под посебну категорију оправданих отказних разлога везаних за пословне разлоге послодавца.⁵²

5.1.4. Режим отказа у позитивном стечајном праву Србије

Одлуку о отказу доноси стечајни управник и о томе мора да обавести одговарајући орган, односно организацију за запошљавање на чијој територији се налази седиште стечајног дужника. Јасно је да је ово правило установљено у корист лица којима је престао радни однос са циљем да им олакша остваривање права. Упркос томе што није експлицитно наглашено, узима се да решење о отказу треба доставити и запосленима аналогно са обавезом достављања организацији за запошљавање.⁵³

5.1.5. Дилеме у вези са отказом у случају стечаја у нашем праву

Читање норме о отказу у случају стечаја, намеће неколико питања на која законодавац није дао одговор, а која су се у пракси показала спорним. Питање односа радног и стечајног законодавства на плану заштите радника у стечајном поступку рефлектује сукоб два интереса:

- интереса ефикасног спровођења стечајног поступка које неће бити оптерећено бескрајно дугим споровима и

---

⁵¹ Лубарда Б. (2013). Увод у радно право, Београд, стр. 292

⁵² Лубарда Б. (2000). Радноправни положај запослених у случају инсолвентности послодавца. Право и привреда, бр. 5-8, стр. 348-349.

⁵³ Билбија В. (2012). Радноправни положај запослених код стечајног дужника и потраживања запослених у случају стечајног поступка над послодавцем, законске одредбе и стварност, Право – теорија и пракса, бр. 4-6, стр. 46.

- потребе да се радницима (као економски слабијој страни) пружи одговарајућа заштита у случају отказа.⁵⁴

Део судске праксе потврђује ову тезу, стајући на становиште да се одредбе стечајног закона примењују као *lex specialis* у односу на правила радног законодавства о заштити радника. „У питању су права из радног односа, установљена правним последицама отварања поступка стечаја тј. стечајним законом као *lex specialis* Отуда се на престанак радног односа утврђен предметним решењем, не могу примењивати одредбе главе X означене као заштита права радника из Закона о радним односима Републике Србије и главе X означене као остваривање и заштита права запослених из Закона о раду Републике Србије.“, Одговор Вишег трговинског суда на питање трговинских судова утврђен на седници Одељења за привредне спорове и Одељења за привредне преступе одржане 30. августа 2002. године. Супротно становиште заузима Пресуда Привредног апелационог суда, Пж. 347/2011 од 9.3.2011. године.⁵⁵

Неосновано је указивање жалиоца на наводну погрешну примену материјалног права, те тумачење да из одредаба члана 63. и 127. Закона о стечајном поступку произлази да су одредбе наведеног закона *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду, те да стога постоји могућност давања отказа Уговора о раду у току трајања поступка стечаја и поступка реорганизације, без поштовања процедуре и без испуњености услова предвиђених Законом о раду. Ово стога што покренути стечајни поступак не утиче на промену врсте правног односа између стечајног дужника и лица која се већ налазе у радном односу или су накнадно запослена. У оба случаја реч је о запосленима у радном односу код стечајног дужника. На садржину права и обавеза наведених лица од одлучног утицаја је чињеница да се она налазе у радном односу код стечајног дужника, а не у неком другом односу (нпр. из уговора о делу и сл.). Из наведеног даље следи да је и у време трајања стечајног поступка (па и поступка реорганизације која се спроводи у оквиру стечаја) у погледу одлучивања о правима, обавезама и одговорности запослених, меродавни пропис Закон о раду, уколико Закон о стечајном поступку не садржи неке супротне одредбе.⁵⁶

---

⁵⁴ Ибид

⁵⁵ Ибид

⁵⁶ Пресуда Привредног апелационог суда, Пж. 347/2011 од 9.3.2011. године.

Иако нису прописани посебни критеријуми за избор лица којима ће бити отказан уговор о раду, не значи да стечајни управник може да поступа самовољно и по свом нахођењу отпушта раднике. Јасно је да се приликом давања отказа уговора о раду мора руководити „економском целисходношћу и објективном проценом компетентности, стручности и ефикасности запослених код стечајног дужника.“⁵⁷

Стечајни управник може, поред запослених којима није дат отказ уговора о раду, да ангажује потребан број лица ради окончања започетих послова или ради вођења стечајног поступка, уз сагласност стечајног судије. Посматрајући законско решење, уочава се да се током трајања стечајног поступка појављују две категорије радника – они који су радили код стечајног дужника и пре отварања поступка и настављају и даље са обављањем послова у стечају и радници ангажовани након отварања поступка. Када је реч о отказивању уговора о раду у случају стечаја, нису одређени критеријуми по којима ће се стечајни управник вршити одабир лица којима престаје радни однос, али треба узети да ће се увек руководити циљем стечајног поступка и оставити раднике који су најспособнији и који ће омогућити да се поступак одвија брзо и ефикасно. Ипак, много снажније дилеме рађа питање односа стечајног и радног законодавства, тј. одређивање ком пропису ће се дати предност. У овом случају „сукобљавају“ се интерес да поступак буде ефикасан и потреба да се обезбеди заштита радника у случају отказа уговора о раду. Иако смо свесни да примена заштитних норми радног законодавства изискује дуготрајну и компликовану процедуру која ће отежати спровођење стечајног поступка, сматрамо да у норми стечајног закона не постоје посебна правила која би оправдала да се њему да предност у односу на Закон о раду.⁵⁸

Ако је интенција законодавца била да за отказ уговора о раду у случају стечаја важе специфична правила која би искључила примену заштитних норми радног законодавства, онда је то требало јасно и да уради, иако је извесно да би такво решење имало негативан одјек у јавности. Како је могуће да међу постојећим запосленима стечајни управник не може да пронађе сву потребну квалификациону структуру радника, може ангажовати нова лица. И приликом њиховог избора треба да се руководи потребом да се стручно и ефикасно оконча поступак, иако то закон изричито не наглашава. Одредбе о ангажовању нових радника

---

⁵⁷ Слијепчевић Д. (2010). Правни положај запослених у стечајном поступку, Правни информатор, бр. 6, стр.

⁵⁸ Ибид

рађају дилеме у погледу природе односа са стечајним дужником. Иако се заузима становиште да је реч о уговорима о раду на одређено време, не видимо препреку да то буде и неки други флексибилнији облик радног односа или чак да се ангажман не везује за уговор о раду. Ради избегавања било каквих дилема, законодавац би требало да предвиди природу тог уговора, као што су то учинила нека права.⁵⁹

5.1.6. Положај задржаних радника

Лица којима није престао радни однос због стечаја послодавца, настављају и даље да раде код стечајног дужника по основу уговора који су закључили пре отпочињања поступка.⁶⁰

Права и обавезе запослених уређују се уговором о раду и колективним уговором који се појављају као извор основних права и обавеза у односу на послодавца. Иако уговор о раду остаје да важи у неизмењеном облику након отварања стечајног поступка, сама природа околности у којима се послодавац нашао (тј. финансијске тешкоће са којима се суочава) могу бити основ за његову измену.⁶¹

У том случају стечајни управник ће запосленом понудити да закључи анекс уговора о раду, а ако он то одбије, настаје нови отказни разлог. *Mutatismutandisi* затечени колективни уговор у време покретања поступка стечаја чије време важења није истекло наставља да производи дејство у правном саобраћају до престанка његове важности споразумом свих учесника или отказом на начин утврђен колективним уговором.⁶²

Закон је предвидео да лица која раде након отварања стечајног поступка (било да су наставила да раде или су новоангажована), имају право на зараде и остала примања које одређује стечајни управник, уз сагласност стечајног судије. Извесно је да ће финансијске тешкоће у којима се послодавац налази одредити да ови износи буду нижи него када би се пословало у редовним околностима, али да свакако не смеју ићи испод минимума права одређених радним законодавством. Да би се избегле било какве недоумице и да се не би

---

⁵⁹Ибид

⁶⁰ Живковић Б. (2007). Неке дилеме у погледу права на зараду и остала примања после покретања стечајног поступка, Билтен судске праксе трговинских судова, бр. 3, стр. 274

⁶¹ ЗОР, чл. 1, ст. 2.

⁶²Ибид 60, стр. 290

стекао утисак да стечајни управник и стечајни судија по својој дискрецији одређују права запослених, било би добро да законодавац предвиди у којим границама може да се креће стечајни управник, нпр. да пропише да се руководи Законом о раду или колективним уговором.⁶³

5.1.7. Положај новоангажованих радника

Запослени којима није отказан уговор о раду настављају да раде код стечајног дужника и да предузимају све неопходне радње на окончању стечајног поступка. Међутим, могуће је да се међу постојећом радном снагом не могу пронаћи они који имају потребна знања и квалификације, па је стога неопходно да се изван круга задржаних запослених пронађе адекватан профил радника. Иако критеријум одабира није утврђен експлицитно, узимајући у обзир да могућност нових запошљавања постоји само због довршавања започетих послова, односно вођења стечајног поступка, јасно је да стечајни управник треба да се определи за лица која ће му помоћи да послове у стечају приведе крају на задовољавајући начин. Приликом избора, требало би водити рачуна искључиво о способности, знању и искуству потенцијалних радника.

Природа уговора закључених након отварања стечајног поступка није опредељена законском нормом, али се узима да се новоангажована лица налазе у радном односу, те да је реч о уговору о раду на одређено време, где је време трајања опредељено окончањем започетих послова, а најкасније окончањем стечајног поступка.⁶⁴

Ераковић истиче да је трајање уговора закљученог на одређено време условљено циљем због кога је закључен и да завршетком послова тај уговор не би могао да се трансформише у уговор о раду на неодређено време. „Чињеница да је радник остао радити код стечајног дужника и након истека времена на које је уговор склопљен без закључења новог уговора о раду просуђивала би се као фактичко обављање рада за другога, а не као радни однос”.⁶⁵

---

⁶³ Ибид

⁶⁴ Ибид 57, стр.143

⁶⁵ Ераковић А. (2007). Радни односи у случају стечаја послодавца, у: Поточњак, Ж. Радни односи у Републици Хрватској, Загреб, 771-802.

Нови радници се могу ангажовати само поред, односно упоредо са запосленима којима није дат отказ уговора о раду, чиме се искључује могућност давања отказа свим запосленим радницима код стечајног дужника и уместо њих ангажовање трећих лица. Овакво решење је последица чињенице да је највећи број стечајних управника у пракси одмах по доношењу решења о покретању стечаја свим радницима уручивао решења о престанку радног односа, а потом са лицима која су потребна за окончање поступка стечаја и завршетак започетих послова закључивао нове уговоре којима на другачији начин регулише њихова права, ограничавајући значајно права из појединачног колективног уговора по којима су раније имали закључене уговоре о раду. Оваква „заштитна“ одредба уочава се само у нашем праву, тако да се у другим системима сви радници могу отпустити ако то стечајни управник нађе за сходно.⁶⁶

5.1.8. Накнаде радницима у стечајном поступку

Зараде и остала примања у току стечајног поступка одређује стечајни управник уз сагласност стечајног судије. Јасно је да ће економске тешкоће у којима се дужник налази условити потребу да износи ових накнада буду нижи него у случају да послодавац успешно послује. Вредност стечајне масе одређује највише износе који се могу исплатити, али није могуће да се граница помери испод минималних права која су одређена радним законодавством (како по износу, тако и по обиму гарантованих права). „Чињеница да зараду и остала примања запослених задржаних на раду након покретања стечајног поступка, ради окончања започетих послова и ради вођења стечајног поступка одређује стечајни управник, уз сагласност стечајног судије не значи да стечајни управник има потпуну слободу у погледу предлагања износа зарада, јер је то његово право ограничено правима која запосленима припадају по самом Закону о раду.“⁶⁷

---

⁶⁶ Ибид, стр.800.

⁶⁷ Ајншилер-Поповић Г. (2010). Пракса Вишег трговинског суда у решавању стечајних радних спорова, у: Ивошевић, З. (ур.) Заштита права из радног односа: зборник радова, Београд, 101-125.

6. Закључак

Коришћењем одговарајуће литературе, интернет ивора и чланака можемо доћи до следећих закључака:

- До стечаја не долази увек када се чини да правно лице не послује успешно већ само онда када се утврди постојање најмање једног такозваног стечајног разлога који се може огледати у: трајној или претећој неспособности плаћања, презадужености случају када се не поступа по раније усвојеном плану реорганизације.
- Правне последице отварања стечаја наступају даном објављивања огласа на огласној табли суда. Након отварања стечаја, запослени, као и сви остали стечајни повериоци имају право да у писаном облику пријаве своја потраживања суду, са подацима као што су име и пребивалиште, јединствени матични број грађана, број текућег рачуна, правни основ потраживања (потраживање из радног односа) као и износ потраживања (главница и камата).
- Уколико не постоји план реорганизације, суд ће донети решење о банкротству након којег стечајни управник започиње и спроводи продају имовине стечајног дужника, односно продају стечајног дужника као правног лица. Од средстава из ове продаје ће се исплатити повериоцу у складу са исплатним редом којем припадају.
- Поступак за остваривање права покреће се на захтев запосленог у року од 45 дана од дана достављања одлуке којом је утврђено право запосленог на потраживање у стечајном поступку - уколико пропусти овај рок, запослени губи право на ово потраживање.

7. Попис коришћене литературе

- [1] Ајншпилер-Поповић Г. (2010): Пракса Вишег трговинског суда у решавању стечајних радних спорова, у: Ивошевић, З. (ур.) Заштита права из радног односа: зборник радова, Београд, 101-125.
- [2] Билбија В. (2012): Радноправни положај запослених код стечајног дужника и потраживања запослених у случају стечајног поступка над послодавцем, законске одредбе и стварност, Право – теорија и пракса, бр. 4-6, стр. 46
- [3] Вучетић В. (1986): "Правне последице отварања стечајног поступка", Привредно-правни приручник бр. 12/86, стр. 24-25.
- [4] Ераковић А. (2007): Радни односи у случају стечаја послодавца, у: Поточњак, Ж. Радни односи у Републици Хрватској, Загреб, 771-802.
- [5] Живковић Б. (2007): Неке дилеме у погледу права на зараду и остала примања после покретања стечајног поступка, Билтен судске праксе трговинских судова, бр. 3, стр. 274
- [6] Закон о стечају, "Сл. гласник РС", бр. 104/2009, 99/2011 - др. закон и 71/2012 - одлука УС чланови 3-14
- [7] Закон о стечају, Службени гласник РС, бр. 83/2014, чл. 119–130.
- [8] Закон о стечају – ЗС, Службени гласник РС, бр. 104/09, 99/11, 71/12 – одлука Уставног суда, 83/14, 113/17 и 44/18.
- [9] Закон о стечајном поступку – ЗСП, Службени гласник РС, бр. 84/04 и 85/05.
- [10] Закон о принудном поравнању, стечају и ликвидацији чланови 96 - 119
- [11] Јовановић Н., Илић Попов Г., Јовановић Ј. (ур.). (2006.): Приручник за стечајне управнике Београд, стр. 143.. 143.
- [12] Јовановић Затила М., Чоловић М. (2013): Стечајно право, Центар за публикације Правног факултета Универзитета, Ниш стр. 14-20

- [13] Лубарда Б. (2013.): Увод у радно право, Београд, стр. 286-300.
- [14] Лубарда Б. (2000): Радноправни положај запослених у случају инсолвентности послодавца. Право и привреда, бр. 5-8, стр. 348-349.
- [15] Мацхието Д. (1965): Грађанскоправни и остали учинци отварања стечајног поступка, Сплит, стр. 11.
- [16] Мичић, М., (2004): „ Реорганизација или редресман стечајног дужника“, Право и привреда, Београд, стр.80
- [17] Миленовић Д. (2011): Правне последице отварања стечајног поступка, Правни факултет у Нишу 1-20 стр.
- [18] Николић А. (1990): Радни односи у Србији, Београд, стр. 364-365
- [19] Приручник за стечајне управнике, линк:
<http://jus.igjk.rks.gov.net/800/7/Manuali%20Per%20Administratore%20-%20SRB.pdf>
приступано 1.10.2021.
- [20] Пресуда Привредног апелационог суда, Пж. 347/2011 од 9.3.2011. године.
- [21] Стечајни поступак – основни појмови и заштита основних права (бивших) запослених, линк:
<https://www.otvorenavratapravosudja.rs teme/radno-pravo/stecajni-postupak-osnovni-pojmovi-i-zastita-osnovnih-prava-bivsih-zaposlenih> - приступано 20.9.2021.
- [21] Слијепчевић Д. (2010): Правни положај запослених у стечајном поступку, Правни информатор, бр. 6, стр.
- [22] Судски пословник, Службени гласник РС, бр. 110/09, 70/11, 19/12, 89/13, 96/15, 104/15, 113/15, 39/16, 56/16, 77/16, 16/2018, 78/2018, 43/2019 и 93/2019, чл. 222.
- [23] Црнић З. (1988): Радноправна питања санације и стечаја организација удруженог рада, у: Дика, М. (ур.). Санација и стечај организација удруженог рада, Загреб, стр. 149
- [24] Царић С. (2000). Стечај и технолошки вишак. Радно и социјално право, бр. 4-7, стр. 143.

[25] Вујаклија М. (1980): Лексикон страних речи и израза, треће издање, Просвета, Београд, 585.

[26] Закон о стечају - Службени гласник РС, број 113/2017

[27] RICHARD LEVIN, Recent Developments in Bankruptcy Law, January 2020, str 6-10

[28] UNIVERSITY OF PITTSBURGH LAW REVIEW March 2019, CONSUMER PROTECTION AND THE PUBLIC INTEREST, str 149-151

[29] Bridging Research and Policy Development in European Integration of the Balkans, Regional Open Society Foundations Alumni Conference 2015, Str 1-3

[30] Patrick A. Gaughan, sixth edition, Mergers, Acquisitions, and Corporate Restructurings 2016, str 100-102

[31] Stephen Halladay Peter Jark, Introduction to German Insolvency Law, str 34-36

[32] Mergers Acquisitions and corporate restructuring 2013 , Prasad G. Godbole str 19-20

САЖЕТАК:

Стечај се често схвата као дефинитиван крај, што је погрешно, јер понекад се само тим путем може доћи до новог власника, свежег капитала, новог производног програма и шансе за опоравак. Главни циљ стечаја јесте да се омогући најповољније колективно намирење оних који према њему имају одређена потраживања.

Проблем сваког стечајног поступка је неизвесност намирења стечајних поверилаца. Стечајни разлог (основ, узрок, повод, услов) представља материјално – правну претпоставку стечајног поступка.

Правне последице отварања стечајног поступка су последице које утичу на настанак, промену, преиначење и престанак одређених права и обавеза у односу на стечајног дужника, његову способност (правну и пословну) и његова својства. Правне последице отварања стечаја настају почетком дана када је оглас о отварању стечајног поступка истакнут на огласној табли суда. Предлог за покретање стечајног поступка може се повући пре него што буде истакнут на огласној табли суда. У том случају суд ће обуставити поступак, а предлагач ће сносити трошкове поступка. Предлагач је дужан да у року од 5 дана од дана добијања налога од суда, уплати аванс на име трошкова стечајног поступка. Стечајни поступак, као поступак колективног и равномерног намирења свих необезбеђених поверилаца стечајног дужника, може остварити своју сврху само ако обухвати сва права и обавезе стечајног дужника.

Кључне речи: стечај, намирење, потраживање, правне последице, преиначење

APSTRACT: Legal consequences of opening bankruptcy proceedings

Bankruptcy is often understood as the definitive end, which is wrong, because sometimes this is the only way to reach a new owner, fresh capital, a new production program and a chance to recover. The main goal of bankruptcy is to enable the most favorable collective settlement of those who have certain claims against it.

The problem of any bankruptcy procedure is the uncertainty of settling bankruptcy creditors. Bankruptcy reason (basis, cause, reason, condition) is a material - legal presumption of bankruptcy proceedings.

The legal consequences of opening bankruptcy proceedings are the consequences that affect the emergence, change, modification and termination of certain rights and obligations in relation to the bankruptcy debtor, his ability (legal and business) and his characteristics. The legal consequences of opening bankruptcy occur at the beginning of the day when the announcement of the opening of bankruptcy proceedings is displayed on the notice board of the court. The proposal to initiate bankruptcy proceedings may be withdrawn before it is displayed on the court's bulletin board. In that case, the court will suspend the procedure, and the proposer will bear the costs of the procedure. The proposer is obliged to pay an advance on behalf of the costs of the bankruptcy proceedings within 5 days from the day of receiving the order from the court. Bankruptcy procedure, as a procedure of collective and equal settlement of all unsecured creditors of the bankruptcy debtor, can achieve its purpose only if it includes all the rights and obligations of the bankruptcy debtor.

Key words: bankruptcy, settlement, claim, legal consequences, transformation

Биографија студента

Марко Филиповић рођен 09.11.1994 године у Параћину. Основну школу и средњу Економско-трговинску школу завршио у Параћину са одличним успехом. Након тога 2013. године уписује Економски факултет у Нишу где дипломира 2020. године. 2021. године уписује Мастер студије на Правном факултету у Нишу. Запослен у Српској Фабрици Стакла у Параћину од 2020 године, прво као референт набавке за домаће тржиште а када фирма одлази у стечај онда као помоћник стечајном управнику. Течно говори енглески језик, служи се руским. Рад на рачунару у свим програмима као и рад у стечајном програму БЕС-ЕРС.

ИЗЈАВА О ИСТОВЕТНОСТИ
ШТАМПАНОГ И ЕЛЕКТРОНСКОГ ОБЛИКА МАСТЕР РАДА

Име и презиме аутора мастер рада: Марко Филиповић

Наслов мастер рада:

„Правне последице отварања стечајног поступка“

Ментор: Проф. др Милена Јовановић Zattila

Изјављујем да је електронски облик мастер рада у pdf формату истоветан штампаном облику, који сам предао/ла Правном факултету Универзитета у Нишу.

У Нишу, дана 15.12.2021.године

Потпис аутора

Марко Филиповић

ИЗЈАВА О АУТОРСТВУ И ОДОБРАВАЊУ ОБЈАВЉИВАЊА МАСТЕР РАДА

Изјављујем да је мастер рад, под насловом „Правне последице отварања стечајног поступка“ пријављен и одбрањен на Правном факултету Универзитета у Нишу:

- резултат сопственог истраживачког рада;
- да овај мастер рад у целини, нити у деловима, нисам пријављивао/ла на другим факултетима, нити универзитетима;
- да нисам повредио/ла ауторска права, нити злоупотребио/ла интелектуалну својину других лица.

Дозвољавам да се овај мастер рад чува у библиотеци и објави на сајту Правног факултета Универзитета у Нишу, са подацима о датуму одбране и комисији пред којом је рад брањен.

Аутор мастер рада: Марко Филиповић

У Нишу, 15.12.2021.године

Потпис аутора

Марко Филиповић